Povedomie o svojej vlastnej božskej identite bolo niečím, čo si Ježiš niesol so sebou celý svoj život. Uvedomoval si svoj jedinečný vzťah k Bohu a dôsledne si pamätal, že je jeho večným Synom. Jeho vtelenie nijak neprerušilo to, čo poznal od večnosti.

Toto nám nápadne ukazujú dokonca už jeho prvé zaznamenané slová, ktoré vyriekol ako dvanásťročný chlapec. „Jeho matka mu povedala: Dieťa, čo si nám to tak urobil? Hľa, *tvoj otec* i ja sme ťa s bolesťou hľadali. A on im povedal: Čo to, že ste ma hľadali? Či ste nevedeli, že musím byť vo veciach
svojho Otca
?“ (Lukáš 2:48–49, dôraz pridaný autorom). V jedinom okamihu opravil ten drobulinký náznak, že má ľudského otca a trval na tom, že majú úplne prirodzene prijímať to, že má byť v dome svojho Otca. To povedal v chráme – v Božom dome!

Keď Ježiš otvoril svoje ústa počas verejného vyučovania, to isté božské povedomie znova zažiarilo. Hovoril s jedinečnou autoritou, ktorá ohromovala tých, ktorí ho počúvali (Matúš 7:28–29; Ján 7:32, 45–46). Jeho poslucháči boli zvyknutí na učenie židovských zákonníkov, ktorí väčšinu svojho času strávili citovaním vzdelaných pisateľov. Ježiš nehovoril tak ako oni. Ale nehovoril ani ako proroci, ktorí svoje posolstvá začínali slovami „takto hovorí Pán“. Hovoril zo svojej vlastnej autority, vraviac „ja vám hovorím“ (Matúš 5:18+20+22 atď., dôraz pridaný autorom). Rozprával vedomý si toho, že je Boh.

Kristovo osobné uvedomovanie si vlastnej identity možno najjasnejšie vidieť v Jánovom evanjeliu. Mohli by sme citovať množstvo veršov, ale musíme si vybrať. Vhodným príkladom je Ján 5:16–47, kde Ježiš podrobne hovorí o svojom jedinečnom vzťahu s Bohom Otcom. Grécky text vo verši 18 ukazuje, že Boha nazýval „svojím vlastným Otcom“ – inými slovami, Boh mu bol Otcom takým spôsobom, akým už nikomu inému nebol. Židia, ktorí Ho počúvali, to rýchlo pochopili a rozhnevali sa nad tým, že sa týmto spôsobom prehlasoval za rovného Bohu (verše 17–18). Aj tak však pokračoval ďalej, aby ukázal, že aj keď činil tie isté skutky ako Otec, nemohol konať nezávisle na svojom Otcovi (verše 19–24). Mohol súdiť len preto, lebo Mu Otec zveril súd (verš 22). Ale to neznamenalo, že bolo treba pokladať Ho za nižšieho od Otca. V žiadnom prípade! V skutočnosti sa Mu malo dostať takej úcty, aká patrí Otcovi! (verš 23). Ak Syn nie je ctený takýmto spôsobom, potom ani Otec nedostáva úctu, ktorá Otcovi patrí. Takže si bol vedomý svojho synovstva a uvedomoval si, že Ho poslal Otec. Pritom, aj keď je to nepochopiteľné našim mysliam, si bol vedomý svojej rovnosti a jednoty s Otcom!

Ako tento úsek ďalej pokračuje, Ježiš tvrdí, že má život sám v sebe, presne tak ako Otec. Na rozdiel od nás, nebolo potrebné, aby Mu niekto dal život. Napriek tomu pokračuje a hovorí, že má život sám v sebe len preto, že Mu Otec dal túto vlastnosť! (verš 26). Božia výhradná moc kriesiť mŕtvych takisto patrí Božiemu Synovi (verš 25), a pritom nemôže konať nič sám od seba. Všetku moc, ktorú vykonáva, má od svojho Otca, ktorý Ho poslal do sveta a ktorého vôľu On túži poslúchať (verše 30 a 36). Prichádza preukazujúc božie schopnosti (verš 40), prezentuje sa ako hlavná téma Písem (verše 39 a 46), a pritom neprichádza vo svojom vlastnom mene, ale v mene svojho Otca (verš 43). Celá táto pasáž ukazuje na to, že Ježiš vedel, že je Bohom v sebe samom a zo samého seba. Je Bohom podľa práva, ktoré Mu patrí. Ale takisto vedel, že by nebol vôbec nič, ak by to všetko nebolo kvôli Bohu Otcovi. Nielen, že si bol jednoduchým spôsobom vedomý svojho jedinečného vzťahu s Bohom, ale bol schopný presne definovať, aký tento vzťah je. Ľudské pery rozprávali to, čo pred tým nebol schopný pochopiť žiadny človek. Už len tento samotný fakt bol ďalším prejavom toho, že ten, kto hovoril, nebol nikto iný než samotný Boh.

Podobné pasáže sa dajú nájsť v Jánovom evanjeliu v kapitolách 8 a 10. Kapitola 8 začína záznamom o žene prichytenej pri cudzoložstve. Po tom, čo Ježiš vyzval okolostojacich, aby ten, kto je bez hriechu, hodil po nej ako prvý kameňom, jej žalobcovia jeden po druhom odišli. Ježiš tam zostal, rozprával ako ten, kto má právo odsúdiť ju, ale ktorý tak neurobí, a prikázal jej, aby už viac nehrešila. Táto udalosť zreteľne ukazuje na to, že Kristove vlastné povedomie bolo poprepletané vnímaním vlastnej bezhriešnosti a poznaním, že má božské právo odsúdiť, odpustiť a dávať absolútne morálne príkazy.

Zvyšok kapitoly je naplnený odkazmi na jeho vzťah k Otcovi. Ježiš vyhlásil, že vie, odkiaľ prichádza a kam ide (verš 14). Odkiaľ prišiel? „*Som zhora… ja nie som z tohto sveta*“ (verš 23). Do sveta Ho poslal jeho Otec (verše 16,18,26); „
lebo ja som vyšiel z Boha a prišiel som; lebo ani som neprišiel sám od seba, ale on ma poslal
“ (verš 42).

Kam išiel? Išiel tam, kam jeho poslucháči nemohli ísť. Očividne to bolo to isté miesto, odkiaľ prišiel (verše 21–24). Židom vôbec nepomohlo to, že sa pýtali, kde je jeho Otec. Ježiš veľmi jasne vyjadril, že poznať Jeho, znamenalo poznať Boha!

Aký bol jeho vzťah s Otcom? Nikdy nebol sám, keďže mal jeho neprestajnú spoločnosť (verš

16). To preto, že stále činil to, čo sa Otcovi páčilo (verš 29). Takto sa ich spoločenstvo nikdy neprerušilo. Otec bol neprestajne jeho svedkom (verš 18). On si ctil Otca (verš 49) a Otec si ctil Jeho (verš 54). Hovoril len to, čo počul a videl u Otca (verše 26, 38), a to samozrejme znamenalo, že slová, ktoré hovoril, boli Božie slová (verš 45–47). Nebolo nič, čo by konal zo svojej vlastnej iniciatívy, ale konal a hovoril len tak, ako sa naučil od Otca (verš 28). Ich vzťah bol jedinečný a poznal Otca tak ako nikto iný (verš 55).

Syn bol nepochybne odlíšený od Otca, ale znamenalo to, že by bol Bohom menej než ním bol Otec? Vôbec nie! Verš 12 obsahuje jednu z mnohých Ježišových výpovedí, ktoré obsahovali slová „JA SOM“. Tým si bezpochyby nárokuje vlastnú božskú podstatu. Ďalšie dve tvrdenia typu „JA SOM“ sa nachádzajú vo veršoch 24 a 28. Aj keď je pravda, že tí, čo čítajú príliš rýchlo na to, aby mohli uvažovať o každom verši, ich často prehliadnu. Kapitola sa končí udivujúcim vyhlásením, o ktorom sme už hovorili: „*prv než bol Abrahám, SOM JA*“ (verš 58). Toto otvorené prehlásenie sa za Boha pobúrilo Židov, ktorí presne pochopili to, čo Ježiš hovoril a boli rozhodnutí popraviť Ho za rúhanie. Ich reakcia len pridala ďalšiu váhu slovám, ktoré vyriekol pred niekoľkými okamihmi: „
pretože hovorím pravdu, neveríte mi
“ (verš 45).

V Jánovi 10:22–42 Ježiš znova hovorí o tom, že prichádza v mene svojho Otca. Navyše hovorí aj o skutočnosti, že tí, ktorých prišiel zachrániť, sú jeho len preto, že ich Mu dal Otec (verše 25–29). Je na svete len kvôli tomu, že Ho poslal Otec (verš 36). Je to jazyk podriadenia sa. Zjavuje nám, že Syn slúži Otcovi. A pritom v tej istej pasáži sa nachádzajú tak očividné Kristove tvrdenia o tom, že je Bohom, že Židia znova mysleli na to, ako Ho zabijú (verš 31). Obvinili Ho z toho, že o sebe tvrdí, že je Boh (verš 33) a nemýlili sa. Presne to Ježiš tvrdil! Tvrdil, že môže činiť to, čo dokáže urobiť len sám Boh – to jest dávať večný život (verš 28). Tvrdil, že z jeho rúk nemôže nikto vytrhnúť tých, ktorých zachránil, presne tak, ako je to u Otca (verše 28–29). Tvrdil o sebe, že je Syn Boží, ktorý je však predsa len jedno s Otcom (verše 36,30). Nemyslel tým to, že je jedno so svojím Otcom na taký spôsob ako nejaký ľudský syn. Takáto osoba, za všetko čím je, vďačí svojmu Otcovi, a tak je to aj s Božím Synom. Takýto človek je osoba odlišná od svojho otca a tak je to aj s Božím Synom – v tom význame ako používame slovo „osoba“, keď hovoríme o Trojici. Ale takáto osoba by nikdy nemohla vyznať: „*Otec je vo mne a ja v Otcovi*“ (verš 38; viď Ján 14:10–11). Syn je odlíšený od Otca. Syn je podriadený Otcovi a Otec Ho poslal na svet. A pritom je Syn jedno s Otcom a je práve tak Bohom, ako je ním Otec. Nielen to, každý z nich je v tom druhom.

Nenachádzame Ježiša v žiadnej situácii, kde by si neuvedomoval svoje vlastné božstvo. Keď

sa modlí, nachádzame Ho, ako sa raduje nad skutočnosťou, že „*všetko mi je vydané od môjho Otca, a nikto nezná Syna, iba Otec, ani Otca nezná nikto, iba Syn, a ten, komu by Syn chcel zjaviť* “ (Matúš 11:27). Keď vyučuje verejne, tak poukazuje na to, že vyrieknuť hoc aj jedno slovo proti Nemu, znamená „hrešiť a rúhať sa“, čo môže byť pravda len vtedy, ak mal božskú podstatu (Matúš 11:27). Táto posledná poznámka je obzvlášť silná, pretože bola nepriama. Bola vyrieknutá mimochodom, akoby v zátvorke, keď sa náš Pán sústredil na inú tému. Ukazuje nám to, ako hlboko v Ňom bolo povedomie svojej vlastnej identity skutočne zakorenené.

Môžeme už dobre pochopiť, prečo mal Pán Ježiš Kristus také uspokojenie a radosť, keď Mu bolo pripisované božstvo. Bola to pravda a On to vedel. Žehná Petrovi pre jeho vyznanie: „Ty si Kristus, Syn živého Boha“ (Matúš 16:16) a prijíma jeho výrok: „*Slová večného života máš; a my sme uverili a poznali, že si ty Kristus, ten Syn živého Boha* “ (Ján 6:68–69). Keďže dokonale vedel, že staro-zmluvné Písma zasľúbili božského Mesiáša (alebo po grécky „Krista“), nezdráhal sa prijímať takéto vyznania, alebo dokonca aj tvrdiť sám o sebe, že je týmto Mesiášom (Ján 4:25–26).

Titul „Syn Boží“, ktorý použil Peter, chápali Židia ako označenie niekoho, kto je úplným Bohom. To možno ilustrovať na tom, čo sa udialo, keď bol Ježiš vypočúvaný večer pred svojím ukrižovaním. Veľkňaz Ho zaviazal prísahou a opýtal sa Ho: „*Prísahou na živého Boha ťa zaväzujem, aby si nám povedal, či si ty Kristus, ten Syn Boží* “ (Matúš 26:63). Ježiš priznáva, že je to pravda. Matúš nám opisuje, čo potom nasledovalo: „V *tedy roztrhol najvyšší kňaz svoje rúcho a povedal: Rúhal sa; čo ešte potrebujeme svedkov? Hľa, teraz ste počuli jeho rúhanie* “ (Matúš 26:65). Bol presvedčený, že Ježiš vyriekol rúhanie, keďže dokonale chápal, že titul „Syn Boží“ je božský titul. Samozrejme, nebolo to rúhanie, ale pravda – pravda, ktorej veľkňaz a židovská rada odmietli uveriť.

Redakčne skrátená druhá kapitola knihy Stuart Olyott „*Ježiš je Boh aj človek*“ (podtitul: Čo Biblia učí o osobe Krista), vydavateľstvo Ordo salutis, Bratislava 2002, www.ordo.sk. Publikované s láskavým súhlasom vydavateľstva.